

UKÄs utvärdering av ämnesläroverutbildningen i samhällskunskap

7-9 och gymnasiet

UKÄ

- "Eftersom det är en stor utvärdering där sju ämnen utvärderas finns det flera olika anledningar till de brister som identifierats. Något som i stor utsträckning är gemensamt är att kompetensen kan stärkas både vad gäller utbildningsvetenskaplig kompetens samt didaktisk och ämnesdidaktisk kompetens." Pressmeddelanden UKÄ 2020-02-19
- "Matematik och svenska har störst utmaningar. ... Samhällsvetenskap och musik har klarat sig bättre i utvärderingen". Pressmeddelanden UKÄ 2020-02-19
- Jag kan, som ordförande för bedömargruppen i samhällskunskap och för en av UVK-grupperna, bekräfta detta.

Stor utvärderingsinsats: 27 universitet och högskolor

- Sammanlagt 103 utbildningar granskades. Av dessa fick 59 hög kvalitet och 44 ifrågasatt kvalitet (43 %)
- Bild: 20 % ifrågasatt kvalitet
- Dans: 33 % ifrågasatt kvalitet
- Idrott och hälsa: 40 % ifrågasatt kvalitet
- **Matematik: 22 utbildningar, 59 % ifrågasatt kvalitet**
- Musik: 25 % ifrågasatt kvalitet
- **Samhällskunskap: 22 utbildningar (16 st gymnasiet, 6 st 7-9). 27 % ifrågasatt kvalitet (1 inriktning 7-9 och 5 gymnasiet)**
- **Svenska: 28 utbildningar, 53 % ifrågasatt kvalitet**

Bedömningsarbetets upplägg

- Utvärderingen medförde behov av en organisation där bedömare diskuterade och prövade innehållet i olika konstellationer. Detta beroende på om fokus huvudsakligen var riktat mot ett specifikt ämne, den utbildningsvetenskapliga kärnan eller utbildningen som helhet.
- Varje grupp av bedömare bestod av student-, arbetslivs- och lärosätesrepresentanter.
- Varje bedömningsgrund prövades i UVK och ämne, var för sig. Därefter vägdes bedömningarna samman till en samlad bedömning för utbildningen som helhet.
- De underlag som användes i bedömningsarbetet var självvärderingar från lärosätena, intervjuer med studenter, lärare och ledning, självständiga arbeten och i några fall kompletterande material som exempelvis utbildnings- och kursplaner.

Bedömningsområden (examensmålen utvalda av UKÄ)

- Förutsättningar (personal, utbildningsmiljö)
- Utformning, genomförande och resultat (kunskap och förståelse, färdighet och förmåga, jämställdhet, uppföljning, åtgärder och återkoppling)
- Studentperspektiv
- Arbetsliv och samverkan

Bedömargruppens arbete SHK

- Bedömargruppen bestod av student- (2 st), arbetslivs- (2 st) och lärosätesrepresentanter (6 st). Därutöver fanns det lärosätesrepresentanter som var läsare och bedömare av självständiga arbeten. Det är viktigt att uppmärksamma att vi endast hade att pröva utbildningarna mot vissa av UKÅ i förväg utvalda examensmål.
- En utgångspunkt för bedömargruppen var att försöka konstruktivt bidra till fortsatt utveckling av ämneslärarutbildningen i samhällskunskap.
- Bedömargruppen skapade inledningsvis en bedömningsmall med kvalitativa kriterier som applicerades på alla utbildningar. I denna fanns skillnader gällande 7-9 och gymnasiet beaktade.
- Vi har, beroende på samhällskunskapens sammansatta karaktär, beaktat utrymmet för variation i uppbyggnaden av utbildningen. Detta har dock gjorts utifrån vissa grundläggande krav på utbildningens innehåll.

Utgångspunkter för bedömning (SHK)

- En viktig ledstjärna för bedömargruppen var att se ämnesläro- utbildningen som en professionsutbildning/ yrkesutbildning som kräver god sammanhållning mellan studier i ämnen, ämnesdidaktik och UVK/VFU.
- En annan viktig ledstjärna var att utbildningen kräver kompetenta lärare med avseende på djup och bredd i det egna ämnet, vetenskaplig kompetens i ämnesdidaktik samt professionsrelaterad och pedagogisk kompetens. Vetenskaplig kompetens via disputerade, professionsrelaterad kompetens via rimlig andel lärare eller visstidsanställda lärare med lärarexamen, pedagogisk kompetens via bland annat högskolepedagogisk utbildning.
- Bedömargruppen fokuserade vidare att utbildningarna kunde uppvisa tillfredsställande innehåll vad avser kritiskt förhållningssätt, utbildningens bredd och djup, undervisning om såväl kvantitativa som kvalitativa metoder samt fokus på studenternas förmåga att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik.

Utgångspunkter för bedömning (SHK) II

- De för utvärderingen centrala delarna kompletterades med bedömningar gällande viktiga frågor som studenternas förmåga att planera, genomföra och utvärdera undervisningen, jämställdhet, uppföljning av utbildningen och studentinflytande. Ett annat viktigt område var att utbildningarna var utformad och genomförd på ett sådant sätt att den gav studenterna beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Student- och näringslivsrepresentanternas medverkan i bedömargruppen var särskilt betydelsefull för flera av dessa delar.
- Bedömargruppen beaktade de skillnader som finns i examensmålen för ämneslärarutbildningen för årskurs 7-9 och gymnasieskolan. Detta innebar för gymnasiet t.ex. särskilda krav på lärosätenas redovisning av progression i utbildningen.

Erfarenheter

- En utmaning med en så stor utvärdering, t.ex. samordning av bedömning ämne-UVK/VFU.
- Viktigt att uppmärksamma är att detta var en utbildningsutvärdering, dvs att hålla isär utvärdering av (ämnet) samhällskunskap och utvärdering av ämneslärarutbildning. På vissa lärosäten finns inte samhällskunskap som eget ämne, på andra finns det.
- Den bedömningsmall som skapades inledningsvis med kvalitativa kriterier länkad till examensmålen var en mycket viktig del i arbetet. Den säkerställde också likvärdighet i bedömning.
- Det fanns en stor samsyn i bedömargruppen gällande vilka utbildningar som erhöll omdömet hög kvalitet respektive ifrågasatt kvalitet.
- Studeranderepresentanter som gick ämneslärarutbildning i samhällskunskap saknades ibland vid intervjuerna.